

Halländska fjärilar. III.

Av

FRITHIOF NORDSTRÖM.

En del av sommaren 1928 tillbringade jag åter vid Tylösand utanför Halmstad, varför jag har ännu några arter att utöka föregående förteckningar¹ med. Drygt en månad, från början av juli till början av augusti, samlade jag detta år, huvudsakligen på lockbete. Visserligen regnade det större delen av tiden, men är regnet icke för stritt, flyger åtminstone av nattflyna ett stort antal ändå. Mätarne äro mera ömtåliga och finnas vid regn mest sittande på undersidan av stora blad eller på stammarna, i synnerhet deras läsida, där man nattetid med lykta kan ertappa dem. Då ej annat i följande uppräknig nämnes, äro fjärilarna tagna i Tylösand.

Sphinx pinastri L. Ett enda exemplar $\frac{10}{7}$ på blommande kaprifol.

Trichiura crataegi L. Larv på björk.

Thyatira batis L. Ej sällsynt $\frac{7}{7}$ — $\frac{4}{8}$, en ♀ $\frac{4}{8}$ tillhör *ab. indecorata* TURNER, den skära färgen på thorax och vingfläckarna ersatt med blekbrunt.

Polyphoca flavicornis L. Larv.

Funca casta PALL. Tämligen allmän. Säckar på bladen av diverse buskar, såsom asp, rönn, björk, *Rhamnus*. Slutet av juli kläckas äggen, de nykläckta larverna förfärdiga av modersäcken sin första hylsa, som vid övervintringen nått en längd av 2—3 mm.

Euxoa (Agrotis) nigricans L. En enda ♂, tillhörande *ab. rubricans* ESP. $\frac{1}{8}$.

Rhyacia (Agrotis) triangulum HUFN. Endast en fåtal $\frac{17}{7}$ — $\frac{2}{8}$.

R. occulta L. Ej sällsynt $\frac{17}{7}$ — $\frac{2}{8}$.

Eurois (Agrotis) prasina F. Tämligen allmän $\frac{15}{7}$ — $\frac{6}{8}$.

Actinotia (Chloantha) polyodon CL. Larver.

Barathra (Mamestra) brassicae L. En ♀ $\frac{17}{7}$, en ♂ $\frac{26}{7}$.

Harmodia (Dianthoecia) albimacula BKH. Larver i *Silene nutans* frukter $\frac{26}{7}$; Gullbrandstorp $\frac{2}{8}$, larver i *Silene venosas* frukter.

Aplecta (Mamestra) nebulosa HUFN. Ej sällsynt $\frac{9}{7}$ — $\frac{29}{7}$, några tillhöra den mörkare formen *bimaculosa* ESP.

Hyphilare (Leucania) littoralis CURT. Denna nyligen såsom ny för Sverige anmärkta art, den fanns vid Falsterbo $\frac{31}{7}$ av WAHL-

¹ Ent. Tidskr. 1927, s. 98, 1928, s. 168.

GREN (Ent. tidskr. 1924, s. 201), har sedan påvisats från Ystad $\frac{25}{7}$, tagen av AMITZBÖLL (Ent. tidskr. 1927, s. 179). Min vän ingenjör N. WOLFF har meddelat mig, att i Köpenhamns Zool. museum finnes ett svenskt exemplar från Vitemölla, således från Skånes ostkust. Vid Tylösand tog jag fjärilen den 6 och 7 augusti under ett par mycket blåsig kvällar, på läsidan av några dyner, där de sögo i axen till strandrägen. Inalles togos 8 stycken, de flesta tämligen avflugna, ett färskt par i kopula. Redan föregående år hade jag $\frac{2}{8}$, sista dagen jag vistades vid Tylösand, på *Elymus arenarius* tagit några 5 mm. långa *Leucania*-larver. De böto hud flera gånger, men dogo nästan fullvuxna i december. Det var mycket svårt att, då det medförda förrådet av *Elymus* tröt, skaffa dem lämpligt ersättningsfoder. Det gick till en början med diverse stråva gräs, men till sist dukade larverna under. Utan tvivel har detta varit *littoralis*-larver. De voro påfallande tunnhudade, rödaktigt eller grönaktigt gula, påminde f. ö. om *pallens*-larver.

Det första fyndet i Schleswig-Holstein av *littoralis* har nyligen gjorts på ön Amrum utanför västkusten, där en puppa fanns i en dyn-grop [Int. ent. Zeitschr. XXII, p. 368 (1929)].

Dipterygia scabriuscula L. Ett fåtal exemplar $\frac{16}{7}$ — $\frac{28}{7}$.

Oligia (Miana) fasciuncula HAW. Ett enda exemplar, en ♂, tillhörande *ab. cana* STGR., togs $\frac{14}{7}$ på lockbete. Arten hittills i vårt land endast känd från Skåne. Detta exemplar är betydligt mindre än mina Skånedjur (från Ystad, Lund, Svalöv), mäter ej mer än 19 mm. i vingbredd.

Athetis (Caradrina) alsines BRAHM. Endast en ♀ $\frac{26}{7}$.

Ptychopoda (Acidalia) emarginata L. Sällsynt $\frac{29}{7}$ — $\frac{6}{8}$.

Anaitis plagiata L. Larver togos fullvuxna $\frac{6}{8}$, två stycken. Härav imagines $\frac{28}{8}$ och $\frac{4}{9}$, två små ♀, vingbredd ej mer än 30 mm. Puppvila 14 och 18 dagar. En andra generation är hos oss förut påvisad av MEVES (Ent. tidskr. 1914, s. 128) och NORDSTRÖM (Ent. tidskr. 1916, s. 184), torde dock höra till undantagen. Larverna föredrogo *Hypericum*s blommor och omogna frukter framför bladen.

Cidaria siterata HUFN. Larv på rönn.

C. fluctuata L. Endast ett exemplar observerat, en ♀ $\frac{5}{8}$.

C. unangulata HAW. Sällsynt $\frac{9}{7}$ — $\frac{26}{7}$.

C. albulata SCHIFF. Ett enda exemplar, $\frac{15}{7}$.

Venusia (Larentia) cambrica CURT. Endast en ♂, $\frac{11}{7}$.

Euchoeca (Larentia) nebulata SCOP. (*obliterata* HUFN.). Likaledes endast ett exemplar, $\frac{30}{7}$.

Eupithecia plumbeolata HAW. I början av juli, sällsynt. En månad senare fullvuxna larver i de omogna frukterna av *Melampyrum pratense*.

Bapta temerata SCHIFF. Två ♀, $\frac{9}{7}$ och $\frac{13}{7}$.

Campæa (Metrocampæa) margaritata L. Sällsynt $\frac{9}{7}$ — $\frac{20}{7}$.

Ennomos alniaria L. Larver på *Salix cinerera*.

Boarmia lichenaria LEECH. Endast ett fåtal exemplar i början av augusti.

Gnophos myrtilata THNBG. En ♂ $\frac{3}{8}$.

Pempelia subornatella DUP. $\frac{5}{8}$. — *Salebria ?formosa* HW $\frac{30}{6}$. —

Nephoptyx ?rhenella ZCK. $\frac{4}{7}$ — $\frac{13}{7}$. — *Scoparia sudetica* Z. $\frac{7}{7}$.

Platyptilia ochrodactyla SCHIFF. $\frac{20}{7}$. — *C. pallidactyla* HB. $\frac{7}{7}$ — $\frac{20}{7}$
— *Stenoptilia pterodactyla* L. $\frac{1}{8}$ — $\frac{5}{8}$. — *Pterophorus scarodactylus*
HB. $\frac{30}{6}$ — $\frac{7}{7}$.

Euxanthis hamana L. $\frac{30}{6}$, *angustana* TR. $\frac{7}{8}$. — *Argyroploce capreana* HB. $\frac{7}{7}$. — *Thiodia citrana* HB. $\frac{20}{7}$. — *Epiblema penckleriana* F. R. $\frac{30}{6}$.

Depressaria ocellana F. Ett exemplar kläcktes $\frac{1}{9}$ från larv på *Salix*. *D. angelicella* HB. $\frac{5}{8}$.

Hypatima binotella THNBG. $\frac{1}{8}$. — *Teleia proximella* HB. $\frac{30}{6}$,
notatella HB. $\frac{30}{6}$.

Coleophora currucipennella Z. Larverna vanliga på *Salix cinerea*, togos även på björk. Fjäriln kläcktes slutet av juli—augusti.

Hyponomeuta evonymellus L. Larver.

Tinea lapella HB. $\frac{7}{7}$.

Alla småfjärilarna bestämda av folkskollärare P. BENANDER.

Sommaren 1928 gav således 52 för Halland »nya» arter; tillsammans med de i de två föregående listorna uppräknade är antalet nu uppe i 507. Jag lämnar nedan uppgifter för en del arter från sista sommaren, förut omnämnda, men som synas mig av ena eller andra anledningarna intressanta.

Aphantopus hyperantus L. En ♀ av den sällsynta *ab. arete* MÜLL. togs i Tylösand $\frac{3}{8}$.

Comacla senex HB. var några kvällar, 3—6 augusti, synnerligen allmän på fuktig terräng, flygtid kl. 21—22. — *Mitochondria miniata* FORST. $\frac{29}{7}$ — $\frac{5}{8}$ togs i sammanlagt 11 exemplar, flertalet på lockbete. En ♂ ♀ in copula, som togs $\frac{30}{7}$ kl. 20,30, voro ännu $\frac{30}{7}$ kl. 11, då de dödades, förenade. — *Spilarctia (Spilosoma) lubricipeda* L. togs i några exemplar $\frac{3}{7}$ — $\frac{20}{7}$. Av *Dasychira pudibunda* L, hävdades 3 små larver i början av augusti på rönnbuskar, den 11—20 september förpuppade de sig och redan den 8 oktober kläcktes en stor ♀; de övriga pupporna övervintrade. Det är känt, att *pudibunda*-puppan genom drivning kan ge fjäril i december, men en så snabb utveckling som här och utan något som helst åtgörande känner jag ej till förut.

Palimpsestis (Cymatophora) or F. var mycket allmän på lockbete $\frac{5}{7}$ — $\frac{6}{8}$ och uppträdde i många former, mest mörka, så voro *ab. obscura* SPUL (*discolor* WARR.) och övergångsformer till *albin-*

gensis WARN., helt svart med ljusa fläckar, vanliga, även togs en ♂ *ab. flavistigmata* TUTT.

Acronycta megacephala F. förekom även tämligen allmänt i mörk dräkt, närmande sig *ab. pulla* STRD. Av *A. rumicis* L. tog jag $\frac{17}{7}$ en egendomligt tecknad ♀, som bildar övergång till den *alni*-liknande *ab. alnoides* GEEST., men dessutom har de i vanliga fall ljusgrå små fläckar, som tillsammans bilda våglinjen, rent vita och utvidgade till 1—2 mm. stora fläckar; bakvingarna ha ovanligt tydligt markerat mörkt utkantsband och mörk cellfläck.

Det enda exemplar av *Euxoa (Agrotis) segetum* SCHIFF. jag såg, en ♂ $\frac{25}{7}$, tillhör den mörka *ab. caliginosa* ESP. *E. cursoria* HUFN. och *vestigialis* ROTT. förekommo mest i entoniga, dystra former. Av de 2 exemplar *Triphæna (Agrotis) fimbria* L., som togos $\frac{2}{8}$ och $\frac{3}{8}$, tillhör den förra *ab. nigrescens* BUSSE, en ytterligare utveckling av den mörka *ab. solani* F. och dessutom med bakvingarnas orange-gula bas delvis svartpudrad.

Polia (Mamestra) pisi L. uppträdde i varierande skepnad, så fångades den ljusgrå *ab. pallida* TUTT. $\frac{3}{8}$, *ab. rufa* TUTT. $\frac{17}{7}$ och *ab. scotica* TUTT. (*ab. rukavaara* STEPH.) $\frac{3}{8}$, den sista, utom genom sin suddiga teckning och violettgråbruna färg kännetecknad av, att våglinjen nästan är försvunnen, så när som på den stora fläcken vid bakhörnet.

Av *Parastichtis (Hadena) secalis* L. funnos mest de svarta formerna. *Oligia (Miana) latruncula* HB., $\frac{17}{7}$ — $\frac{4}{8}$, endast ett fåtal av huvudformen, medan de mörka formerna voro allmänna.

Zanclognatha tarsipennalis TR. och *nemoralis* F. (*grisealis* HB.) voro allmänna på samma lokal som 1924, den förra $\frac{10}{7}$ — $\frac{5}{8}$, den senare $\frac{3}{7}$ — $\frac{3}{8}$.

Calocalpe (Eucosmia) undulata L. var $\frac{9}{7}$ — $\frac{17}{7}$ tämligen allmän. En stor ♀, vingbr. 32 mm., tillhör *ab. divisa* HEINRICH (*culoti* BRYK), framvingarna med ett ljusst band på mitten avbrytande den jämna mörkvattringen.

Cidaria obeliscata HB. var ej sällsynt under hela juli, mest såsom *ab. mediolucens* RÖSSL., med förmörkad grundfärg, men med rödgult mittband, även förekom *ab. oblitterata* B. WHITE (*scotica* STGR.), ännu mörkare, med i färg föga avstickande mittband. *C. truncata* HUFN. flög 1928 senare än vanligt: $\frac{3}{7}$ — $\frac{20}{8}$. Bland aberrationer märktes *rufescens* STRÖM (*commanotata* HAW., *mediorufata* FUCHS), mittfältet till största delen rödgult, sällsynt, *perfuscata* HAW. tämligen allmän i mörka exemplar, bildande övergång till den nästan enfärgat sotsvarta *nigerrima* FUCHS, varav jag tog en utpräglad ♀. *C. citrata* L. (*immanata* HW.), sällsyntare än föregående, uppträdde också i varierande, mest mörka former. *C. rivata* HB. var ej ovanlig under tiden $\frac{10}{7}$ — $\frac{5}{8}$.

Ellopia fasciaria L. (*prosapiaria* L.) förekom tämligen sällsynt $\frac{\infty}{7}$ — $\frac{4}{8}$ i gråröda exemplar, en ♂ avviker genom helt, ovan och under, mörkgrå färg, *ab. grisearia* FUCHS.

Av *Angerona prunaria* L. togs $\frac{\infty}{7}$ en ♂ tillhörande *ab. corylaria* THNBG.

Macaria alternaria HB., som var allmän $\frac{5}{7}$ — $\frac{\infty}{7}$, visade sig även i en tätare än vanligt pudrad form, som dessutom hade de mörka framkantsfläckarna, men i synnerhet den mörka fläcken mitt i det breda bandet, nästan försvunna, *ab. demaculata* HEINRICH.

Boarmia repandata L. var sommaren 1928, $\frac{10}{7}$ — $\frac{5}{8}$, mörkare än någonsin, *ab. muraria* CURT. var fortfarande den allmännaste formen, dessutom togs 5 exemplar av *ab. conversaria* HB. och lika många av *ab. nigricata* FUCHS; flera sågos på lockbetena, men mätarefjärilarna äro i allmänhet så skygga på lockbete, att de ge sig i väg, om man ej nalkas med största försiktighet; en under foten krossad kvist skrämmer dem ofta på flera meters håll.

Påfallande för 1928 är således den ovanligt stora mängden melanistiska former från en trakt, där dessa även i vanliga fall ej höra till sällsyntheterna.

För några av småfjärilarna i »Halländska fjärilar II» har jag lämnat utbredningsuppgifter, som ej äro fullt tillfyllest, i det jag försummat taga del av ANTON JANSSENS båda arbeten: »Faunistiska och biologiska studier över insektlivet vid Hornsjön på norra Öland» (Ark. f. Zool. Bd. 14 Nr 23, 1922) och »Die Insekten-, Myriopoden- und Isopodenfauna der Gotska Sandön», 1925. Så är *Crambus fascelinellus* HB. funnen i några exemplar på G. Sandön, *Anerastia lotella* HB. tagen såväl på norra Öland som G. Sandön i flera exemplar och *Pyrausta cingulata* L. i ett exemplar tagen på norra delen av Sandön, den sista arten i JANSSENS verk även omnämnd från Ångermanland!

De för svensk insektgeografi intresserade, som ej ännu känna till ovanstående båda arbeten, ha angenäma bekantskaper kvar att göra. Sandöboken, med sin synnerligen intressanta och värdefulla behandling av insektlivet på den isolerade ön, jämte utredning om faunans invandringsvägar, finnes endast att få hos författaren, Red. A. JANSSON, Nerikes Allehanda, Örebro.

Tillägg.

Erannis (Hibernia) marginaria F. En ♀ kläcktes $\frac{7}{2}$ 1929, efter det pupporna tagits in i varmrum $\frac{\infty}{1}$. Exemplaret är ovanligt mörkt, såväl beträffande kropp som vingar, de senares inre hälvt är svartaktig; tillhör således *ab. denigraria* UFFELN.